

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **J. P.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2014, č. j. KrÚ 54790/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 29. 10. 2014, č. j. 52 A 101/2014 – 56,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e o d m í t á.**
- II.** Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 22. 8. 2014, č. j. KrÚ 54790/2014 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí obce Seč ze dne 20. 5. 2014, č. j. 77/2014, kterým povinný subjekt odmítl poskytnout žalobci informace, jež požadoval ve svých 12 podáních se 146 různými požadavky z měsíců prosinec 2013 a leden 2014. Žalovaný v obsáhlém odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že lze výjimečně odmítnout poskytnout informace požadované dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), pokud žadatel zneužívá právo na informace, jako tomu je v daném případě. Žalovaný totiž s ohledem na obsah řady podání žalobce dovodil, že motivem a cílem žalobce není získat požadované informace, ale paralyzovat činnost povinného subjektu jako „odplatu“ za jeho postup, resp. bývalého starosty, případně místostarostů, ve věcech, které se týkaly stavebního a územního řízení ohledně novostavby rodinného domu. S ohledem na to, že povinný subjekt vyhodnotil jednání žalobce jako šikanózní výkon práva, musel k tomuto závěru získat příslušné podklady, které by tento závěr doložily, a které proto musel učinit součástí spisové dokumentace. Z úřední činnosti je nadto žalovanému známo, že spor se z původní příčiny (k jejímuž řešení není kompetentní), neustále rozrůstá a rozšiřuje, neboť žalobce vůči povinnému subjektu brojí řadou opravných prostředků. Postupy žalobce jsou dle žalovaného za hranou toho, co lze ještě považovat za výkon práva na informace, neboť žalobce zákon o svobodném přístupu k informacím zneužívá k vyřizování svých soukromých sporů s povinným subjektem a požaduje, aby mu bylo ve všem vyhověno bez ohledu na to, zda-li je tak možno postupovat. Žalovaný v neposlední řadě rovněž nezjistil, že by povinný subjekt postupoval v rozporu s procesními

pravidly, neboť v odůvodnění svého rozhodnutí jasně specifikoval, o čem rozhoduje. Nemohl přitom přistoupit na argumentaci, že rozhodnutí orgánu prvního stupně je vadné jen z toho důvodu, že bylo vydáno po uplynutí příslušné lhůty dle zákona o svobodném přístupu k informacím, protože v takovém případě by povinný subjekt za určitých okolností nemohl vydat žádné zákonné rozhodnutí. Procesní práva žalobce ostatně nadstandardně s ohledem na složitost případu chránil i tím, že mu zaslal kopii předmětného správního spisu, aby se s jeho obsahem mohl řádně seznámit.

[2] Podáním ze dne 11. 10. 2014 adresovaným Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, žalobce požadoval, aby byl osvobozen od placení soudních poplatků a aby mu byl ustanoven advokát pro sepis tří žalob. V odůvodnění tohoto podání však žalobce uvedl, že brojí proti napadenému rozhodnutí, které považuje za zcela nezákonné, neboť nebylo vydáno v zákonné lhůtě, nebyla vyřízena všechna jeho podání a je zcela v rozporu se zákonem o svobodném přístupu k informacím. Výše uvedené námitky žalobce rozvedl na 31 stranách textu, v nichž popsal, že žalovaný vydal rozhodnutí opožděně, tudíž se jedná o jeho nesprávný úřední postup. Nadto dovozoval, že úkony správního orgánu činily úřední osoby, které byly pro svou podjatost z projednání věci vyloučeny. Poukazoval přitom na to, že s obsahem správního spisu bylo manipulováno, neboť do něj byly postupně přidávány další materiály. S ohledem na tyto protiprávnosti považoval za paradoxní, že je to právě on, kdo je obviňován a křivě osočován ze zneužívání práva a z šikanování povinného subjektu. V předmětné věci nadto žalovaný rozhodoval opakovaně, neboť předchozí rozhodnutí povinného subjektu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; žalobce proto předpokládal, že s ohledem na setrvání povinného subjektu na stanovisku, že mu požadované informace neposkytne, žalovaný takové rozhodnutí povinného subjektu zruší, což se však z nepochopitelných důvodů nestalo. Žalovaný ani nevyčkal, zda proti prvostupňovému rozhodnutí ve věci námitek podjatosti proti úředním osobám žalovaného podá odvolání či nikoli a jak bude o těchto odvoláních rozhodnuto. K věci samé poukázal žalobce na to, že jeho žádosti o informace byly řádně doručeny zastupitelstvu povinného subjektu, které však na ně nereagovalo, a to přesto, že se fakticky jednalo o doplnění předchozích žádostí o informace. S ohledem na tento nezákonný postup vyslovil žalobce domněnku, že povinný subjekt ztratil právo na náhradu nákladů řízení v souvislosti s neposkytnutím požadovaných informací. Správní orgány mu tedy neposkytly požadované informace, které by odhalily zneužívání svěřených kompetencí, o čemž je žalobce přesvědčen. Naopak povinný subjekt ústy svého starosty a místostarosty šířil poplašnou zprávu, že žalobce svými žádostmi přivede obec „na buben“, a perzekvoval jej. Toto jednání bylo ostatně podle žalobce skutečným důvodem rezignace všech členů zastupitelstva. Podáváním žádostí o informace se tedy žalobce pouze bránil nezákonnému jednání povinného subjektu, které však příslušné orgány odmítly řešit. Žalobce přitom zjistil, že s požadovanými informacemi bylo manipulováno, neboť je povinný subjekt postupně upravoval. Správní orgány, které neposkytly žalobci informace, nadto nejsou oprávněny zkoumat jeho motivaci, proč požaduje tyto dokumenty, ani okolnosti nevztahující se přímo k žádostem o informace. Žalobce tvrdil, že to byl právě povinný subjekt, kdo porušoval zákony a kdo přes jeho upozornění na tyto skutečnosti zůstal nečinný, což vyústilo v žalobcovy žádosti o informace, jimiž se domáhal ověření, zda povinný subjekt upustil od protiprávního jednání. Správní rozhodnutí v neposlední řadě neuvádí, jak bylo rozhodnuto o procesních otázkách, jak byly řešeny sporné záležitosti a jakými úvahami se správní orgány řídily, neboť se pouze vyjadřuje k osobě žalobce a nikoli k jím uplatněným požadavkům a námitkám. Za paradoxní považoval to, že žalovaný v předchozím i v napadeném rozhodnutí uvedl, že není oprávněn řešit další spory žalobce, avšak právě těmito spory a jinými (předchozími) žádostmi o informace odůvodňuje žalovaný neposkytnutí požadovaných informací, což žalobce pokládá za nepřípustné, zvláště když správní orgány tyto spory účelově vytrhávají z kontextu. Z těchto důvodů požadoval, aby mu byl ustanoven zástupce, který by navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a který by požadoval, aby byly žalobci požadované informace poskytnuty.

pokračování

[3] Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 29. 10. 2014, č. j. 52 A 101/2014 – 56, výrokem I. zamítl návrh žalobce na přiznání osvobození od soudních poplatků, výrokem II. zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů a výrokem III vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, a to do tří dnů od právní moci tohoto usnesení. Uvedl, že osvobození od soudního poplatku má své limity, které spatřuje mj. i v tom, že soudní poplatky napomáhají bránit nesmyslnému a šikanóznímu zahajování soudního řízení. Tomuto soudu je přitom z jeho činnosti známo, že žalobce vede s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se zákona o svobodném přístupu k informacím, které v některých případech pokračují jako spory soudní. Tyto spory však nejsou takového charakteru, aby měly vztah k podstatným okolnostem žalobcovy životní sféry, neboť se ani nepřímou netýkají jeho majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Naopak se jedná o spory vyvolané žalobcovým zájmem o vyřizování veřejných záležitostí a o fungování veřejných institucí. Nadto žalobce v těchto sporech podle soudu postupuje způsobem, který dokládá, že mu jde o samotné vedení sporu, nikoli o řešení problému. Z veřejně dostupných zdrojů soudu vyplynulo, že žalobce adresoval povinnému subjektu množství žádostí o poskytnutí informací, které se však nevztahují k podstatným okolnostem žalobcovy životní sféry, přičemž některé z nich lze považovat za bizarní či patologické. Činnost žalobce vyústila v rezignaci všech členů zastupitelstva povinného subjektu, proto Ministerstvo vnitra muselo jmenovat správce obce; žalobce svým jednáním tedy dosáhl paralýzy této územní samosprávy. S ohledem na tuto aktivitu žalobce soud dospěl k závěru, že u něj existují zvláštní okolnosti, jež odůvodňují nepřiznání osvobození od soudních poplatků. Předmětné spory sice může žalobce podle soudu vést, ale je v takovém případě nutné, aby nesl náklady na jejich vedení. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly, jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně; o takový případ se však v dané věci nejedná. Žalobcovy osobní poměry mu nadto v přístupu k soudu nebrání, neboť spolu se svojí manželkou má měsíční příjem ve výši 20.498 Kč (oba jsou příjemci starobního důchodu), vlastní byt v Pardubicích a dům č. p. X s pozemky v Bohuňovicích u Litomyšle. Žalobce tedy podle závěru soudu není nemajetný. Jelikož soud neshledal důvod pro to, aby žalobce osvobodil od soudních poplatků, nemohl mu ani ustanovit zástupce z řad advokátů, proto výrokem č. II tohoto usnesení jeho návrh zamítl. Nadto shledal, že odbornou pomoc žalobce zjevně nepotřebuje, neboť jakožto zkušený žadatel o informace a účastník řady řízení je evidentně schopen se orientovat v relevantní právní úpravě. Výrokem č. III usnesení soud vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku a poučil jej o následcích jeho nezaplacení.

[4] Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 29. 10. 2014, č. j. 52 A 101/2014 – 56, bylo žalobci doručeno dne 18. 11. 2014. Na výzvu k zaplacení soudního poplatku žalobce nereagoval.

[5] Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích usnesením ze dne 24. 11. 2014, č. j. 52 A 101/2014 – 65, řízení v předmětné věci pro nezaplacení soudního poplatku zastavil. Toto usnesení bylo žalobci doručeno dne 5. 12. 2014 a téhož dne nabylo právní moci.

[6] Podáním ze dne 25. 11. 2014, které bylo podáno k poštovní přepravě dne 2. 12. 2014 a které bylo doručeno Nejvyššímu správnímu soudu dne 5. 12. 2014, se žalobce (dále jen „stěžovatel“) bránil proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 29. 10. 2014, č. j. 52 A 101/2014 – 56, a požadoval, aby mu byl ustanoven zástupce a aby byl osvobozen od soudních poplatků. V kasační stížnosti čítající 29 stran obsírně popsal, že rozhodnutí krajského soudu o neustanovení advokáta a neosvobození od soudních

poplatků je pro něj překvapivé, protože v předchozích případech tentýž soud rozhodl zcela opačně. S ohledem na okolnosti případu a pokračující zjevné protiprávní jednání správních orgánů naopak by podle stěžovatele bylo na místě, aby bylo rozhodnuto v jeho prospěch. Stěžovatel přitom poukázal na to, že samotná skutečnost, že se začal bránit protiprávnímu jednání správních orgánů, je mu nyní kladena k tíži, a to i když využil soudní ochrany jako posledního prostředku nápravy. Zdůrazňoval rovněž, že neexistuje žádné pravomocné rozhodnutí, které by konstatovalo, že by se dopustil porušení právních předpisů, avšak je s ním zacházeno jako s nejhorším zločincem. Podrobně dále popsal genezi celého případu, jeho souvisejících žádostí o informace, které postupně navazovaly na jeho předchozí žádosti, i to, jak je podle jeho přesvědčení očerňován ze strany bývalých zastupitelů povinného subjektu, a jak tyto skutečnosti nezákonně ovlivňují chování správních orgánů. Stěžovatel se proto cítí diskriminován, neboť o jeho žádostech není rozhodováno na základě skutkových okolností dané věci, ale na základě těchto údajných pomluv vztahujících se k nedoloženému protiprávnímu jednání stěžovatele. Ze strany správních orgánů proto dochází k celé řadě porušení zákona a manipulacím s obsahem správního spisu, přičemž takové jednání je vedeno jednoznačným motivem nevyhovět jeho žádostem, a to nově i pomocí judikatury správních soudů. Stěžovatel proto ani nemá možnost poukázat na další nezákonné postupy správních orgánů, neboť je nemůže doložit informacemi, které požaduje ve svých žádostech; argumentoval dále svou domněnkou, že povinný subjekt s dokumenty, které žádal, následně manipuluje, aby je uvedl v soulad se zákonem. Vyslovil proto přesvědčení, že nikdy nezneužil svého práva na přístup k soudu, neboť se na soud obrátil v ojedinělých případech. Z důvodu dlouhodobé nečinnosti správních orgánů je stěžovatel toho názoru, že po něm nemohou správní orgány požadovat úhradu nutných nákladů souvisejících s vyhledáním informací a že se rovněž takto zbavily ochrany před případným zneužitím práva na svobodný přístup k informacím či před údajnou šikanou. Svou neochotu poskytnout požadované informace pouze účelově odůvodnily pošpiněním osoby stěžovatele a de facto mu navždy odepřely právo na informace. Vyčítal jim dále, že své závěry opírají o zcela nesouvisející skutečnosti, jakož i jeho dopis ze dne 23. 8. 2013 adresovaný panu J, který však má ryze osobní a soukromý charakter, a který nelze tudíž v dané věci použít, neboť tím je porušeno jeho právo na soukromí. Uzavřel, že svými žádostmi o informace se snažil zabránit, aby povinný subjekt dále postupoval v rozporu s právními předpisy, což mu ale bylo protiprávně znemožněno. K podání svých žádostí tedy byl povinným subjektem vlastně donucen. Svá tvrzení stěžovatel dokládal obsáhlými přílohami čítajícími desítky stran textu. Stěžovatel v neposlední řadě popsal svou majetkovou situaci a poukazoval na to, že má velké náklady z důvodu zdravotního postižení své manželky a z důvodu vedení soudních sporů se správními orgány. Chalupu v Bohuňovicích popsal jako velmi zchátralou, která nemá jakoukoli hodnotu. Návštěvy chalupy v Seči, jež je v majetku syna a snachy stěžovatele, jsou rovněž finančně náročné, avšak stěžovatel tam musí jezdit právě z důvodu nepříznivého zdravotního stavu své manželky. S ohledem na výše uvedené trval na tom, aby mu byl ustanoven zástupce a aby byl osvobozen od soudních poplatků.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil podání stěžovatele jako kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu ze dne 29. 10. 2014, neboť z jeho obsahu je zřejmé, že stěžovatel se domáhá zrušení tohoto usnesení.

[8] Podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) *„nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.“* Toto ustanovení je přitom podle § 120 s. ř. s. třeba přiměřeně aplikovat i na řízení o kasační stížnosti.

pokračování

[9] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v projednávané věci nejsou splněny zákonné podmínky řízení, a kasační stížnost tak nelze projednat a věcně o ní rozhodnout. Vyšel přitom z toho, že kasační stížnost směřuje proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, kterým nebyl stěžovateli ustanoven zástupce z řad advokátů a kterým zároveň nebyl osvobozen od placení soudních poplatků.

[10] Předmětné usnesení bylo vydáno v řízení vedeném Krajským soudem v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 52 A 101/2014, které bylo iniciováno podáním stěžovatele ze dne 11. 10. 2014, jež Nejvyšší správní soud, stejně jako krajský soud, považuje za žalobu proti napadenému rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 8. 2014, neboť obsahuje všechny náležitosti podle § 37 odst. 2 a 3 s. ř. s. ve spojení s § 71 odst. 1 s. ř. s., zvláště když stěžovatel uvedl velmi obsáhlou žalobní argumentaci. Podání ze dne 11. 10. 2014 tedy bylo projednatelné jako žaloba dle ustanovení § 65 a násl. s. ř. s.

[11] Shodně toto podání posoudil krajský soud a rozhodoval o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů usnesením ze dne 29. 10. 2014, proti němuž brojí předmětná kasační stížnost ze dne 25. 11. 2014. Následně však krajský soud vydal po marném uplynutí lhůty k zaplacení soudního poplatku usnesení ze dne 24. 11. 2014, č. j. 52 A 101/2014 – 65, kterým řízení o předmětné žalobě ze dne 11. 10. 2014 zastavil právě z důvodu nezaplacení soudního poplatku, a to ještě před tím, než stěžovatel podal nyní projednávanou kasační stížnost. Usnesení o zastavení řízení bylo stěžovateli řádně doručeno dne 5. 12. 2014, avšak ten se proti němu další kasační stížností nebránil, ač byl o této možnosti krajským soudem řádně poučen. Z důvodu vydání usnesení ze dne 24. 11. 2014, č. j. 52 A 101/2014 – 65, tedy bylo řízení o žalobě ze dne 11. 10. 2014 pravomocně skončeno, přičemž toto usnesení nemůže být z důvodu absence opravného prostředku podaného stěžovatelem žádným způsobem za dané procesní situace projednáno, neboť Nejvyšší správní soud nemůže ex offio přezkoumávat další rozhodnutí krajského soudu, které nebylo kasační stížností napadeno – srov. ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s.

[12] V případě, že by Nejvyšší správní soud připustil kasační stížnost k meritornímu přezkumu (neodmítl by se jí zabývat) a pokud by jí vyhověl, nemohl by již ani krajský soud usnesení ze dne 24. 11. 2014, č. j. 52 A 101/2014 – 65, zrušit, neboť jím je podle ustanovení § 55 odst. 2 s. ř. s. vázán okamžikem jeho doručení. Na situaci nedopadá ani ustanovení § 9 odst. 7 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého *„usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení.“*, neboť řeší situaci, kdy byl soudní poplatek dodatečně zaplacen, což není nyní posuzovaný případ, v němž stěžovatel soudní poplatek nezaplatil – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2008, č. j. 1 As 31/2008 - 41.

[13] Ostatně vydání rozsudku, kterým by Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu, brání rovněž dikce § 110 odst. 1 s. ř. s., podle níž *„dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení“*. Za situace, kdy řízení bylo před krajským soudem pravomocně skončeno, totiž nemůže Nejvyšší správní soud věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť to již bylo zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku a nelze je tudíž dále vést.

[14] Přípuštěním meritorního přezkumu, ať už by jeho výsledkem bylo zamítnutí kasační stížnosti nebo zrušení napadeného usnesení, by tedy nedošlo k žádné změně v právním postavení stěžovatele v řízení o jeho žalobě ze dne 11. 10. 2014 a postrádalo by tedy jakéhokoli smyslu,

neboť toto řízení je pravomocně zastaveno a v důsledku postupu stěžovatele nelze již tento závěr nijak zvrátit.

[15] Z tohoto důvodu se již Nejvyšší správní soud nezabýval ani žádostí stěžovatele o ustanovení zástupce.

[16] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nejsou splněny podmínky řízení o kasační stížnosti a tento nedostatek je neodstranitelný. Kasační stížnost proto výrokem I. odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 120 s. ř. s.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. výrokem II. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. ledna 2015

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu